

Sk 4,1-13.18-22

Když Petr a Jan ještě mluvili k lidu, přišli na ně kněží s velitelem chrámové stráže a saduceji, rozhořčení, že učí lid a hlásají, že v Ježíši je vzkříšení z mrtvých. Násilím se jich chopili a vsadili je na noc do vězení, neboť už byl večer. Ale mnozí z těch, kteří slyšeli Boží slovo, uvěřili, takže jich bylo již na pět tisíc. Druhý den se shromáždili jeruzalémští představitelé židů, starší a znalci zákona, velekněz Annáš, Kaifáš, Jan a Alexandr a ostatní z velekněžského rodu, dali předvést Petra a Jana a začali je vyslýchat: „Jakou mocí a v jakém jménu jste to učinili?“

Tu Petr, naplněn Duchem svatým, k nim promluvil: „Vůdcové lidu a starší, když nás dnes vyšetřujete pro dobrodiní, které jsme prokázali nemocnému člověku, a ptáte se, kdo ho uzdravil, vězte vy všichni i celý izraelský národ: Stalo se to ve jménu Ježíše Krista Nazaretského, kterého vy jste ukřižovali, ale Bůh ho vzkřísil z mrtvých. Mocí jeho jména stojí tento člověk před vámi zdrav. Ježíš je ten kámen, který jste vy stavitelé odmítli, ale on se stal kamenem úhelným. V nikom jiném není spásy; není pod nebem jiného jména, zjeveného lidem, jímž bychom mohli být spaseni.“ Když viděli odvahu Petrovu i Janovu a shledali, že jsou to lidé neučení a prostí, žasli; poznávali, že jsou to ti, kteří bývali s Ježíšem. ...

18 Zavolali je tedy a přikázali jim, aby jméno Ježíšovo vůbec nerozhlášovali a o něm neučili. Ale Petr a Jan jim odpověděli: „Posuďte sami, zda je před Bohem správné, abychom poslouchali vás, a ne jeho. Neboť o tom, co jsme viděli a slyšeli, nemůžeme mlčet.“ A tak jim pohrozili a propustili je, protože nenašli nic, zač by je mohli potrestat; také měli obavy z lidu, neboť všichni chválili Boha za to, co se stalo. Tomu chromému, který byl zázračně uzdraven, bylo totiž už přes čtyřicet let.

Nevím, s jakým očekáváním jste dnes přišli na bohoslužby, ale příběh, který nás dnes má oslovit a snad i osloví, má poměrně jednoznačné vyznění: s **Petrem se dnes dostáváme do průšvihů.**

MY? Tady? možná namítnete. To nemůžem prostě sedět a s odstupem sledovat, o čem to dnes bude? To nemůžem zaujmout pozici „nezaujatého pozorovatele“?... Pozice je to svým způsobem samozřejmě výhodná. ale mně vždycky vybaví dávný skeč Vodňanského a Skoumala o strýčkovi, po němž v mládí skočil lev – „a víte, co mě zachránilo?“ vzpomíná senilní stařík, „zaujal jsem včas stanovisko nezúčastněného pozorovatele!“

Petra sice nepředhazují lvům, jak se dělo jiným prvokřesťanským mučedníkům (možná už v době, kdy Lukáš sepisoval vyprávění Skutků), ale do průšvihů se dostal. A my tak trochu s ním. Protože my přece vyznáváme, že s příběhem Ježíše Krista Nazaretského přichází záchrana. Taková ta úplná, co staví člověka na nohy. A taky vyznáváme, že v tom příběhu potkáváme slitovnou Boží tvář, tvář Boha milosrdenství, pokoje, spravedlnosti, a zájmu o člověka i celý svět. A vyznávali to takhle i ti, kdo tento chrám vybudovali, a jako krédo to nadepsali na jeho strop. *Non est in alio aliquo salus.* Není v nikom jiném spásy. Záchranu. Vysvobození. A právě Petra představuje vypravěč Skutků jako nositele tohoto kréda.

Co vlastně Petra do jeho průšvihů přivádí? Na první

pohled bychom mohli říct: chrámová pořádková policie. Poté, co spolu s Janem postavili na nohy chromého u vrat chrámových a kolem nich se shromáždil dav zaujatých diváků i posluchačů, přišli si pro něj a spolu s Janem je rovnou šoupli do vazby jako rušitele chrámového pořádku. Jenže Petr nevystupoval jako nějaký svéhlavý provokatér – jako takový ten typ, co svými populistickými výkřiky strhává pozornost a sbírá politické body. Petr a jeho kolega, spolu-svědka (a teď spolu vězeň) Jan, se stali ryzími svědky evangelia. Tváří v tvář lidské nouzi a nemohoucnosti, kterou ztělesňoval chromý u vrat chrámových, dosvědčili předivnou moc Ježíšova příběhu. Moc příběhu ukřižovaného Mesiáše, jemuž nebeský Otec otevřel cestu z toho nejhoršího průšvihů: z ponížení, zavržení náboženskými i světskými autoritami. Z opuštěnosti přáteli, kteří mu věřili, i z posměchu nepřátel, kteří ho veřejně ponížili, a nakonec i ze samotné smrti.

Tenhle příběh postavil na nohy Petra, když frustrován Ježíšovým koncem svého Pána zapřel, a tak se sám přivedl do průšvihů svým způsobem neodčinitelného. A tenhle příběh, Mesiáše překvapivě rehabilitovaného tou nejvyšší autoritou, postavil na nohy bezmocného ubožáka, jenž ve své zchromlosti vězel po příslovečných 40 let. Tenhle příběh dosvědčoval Petr i těm lidem, kteří se kolem toho nenadále poskakujícího uzdraveného seběhli (a jsem si jist, že z něj přitom nedýchala upocenost a křeč fanatiků ani protřelost marketingových manipulátorů, ale duch Kristův, duch svobody a velkorysosti). A tenhle příběh přivedl Petra do průšvihů, v němž se vzápětí ocitl, když ho spolu s Janem zabásli a dalšího dne přivedli k výsledku před veleradu.

Že toto náboženské a soudní grémium zasedá ve složení nápadně připomínající proces s Ježíšem, není podobnost ani trochu náhodná. Petr v průšvihů.

Jak se zachová tentokrát? Zřekne se svého Mistra a Pána, tak jako na velký Pátek? Nejenže nezapře, ale výslovně připomene právě příběh toho, k němuž se toto vyšetřující grémium postavilo tak, jak se postavilo – příběh Ježíšův. *V nikom jiném není spásy*, vyhledává. Není to ale nápis vyvedený ve zlatě, jak to vidíme na stropě zdejšího kostela. Tohle vyznání zní z lavice obžalovaných. A tahle souvislost, tohle zasazení vyznavačských slov nutí ptát se: Co tahle situace znamená? Oč jde? K čemu tu Petr došel a máme přijít my s ním? Co je to za průšvih, do nějž se se svým vyznáním dostal?

To vysvobození lidství zotročeného vlastní nemohoucností – ta předivná moc Ježíšova příběhu, která tě bezpochyby chce a dokáže postavit na nohy – ten příběh spásy sebou nese – pořád dál – tu kristovskou průšvihovost. Ten skandál, že Spasitel skončil na kříži, kam ho ruku v ruce poslal náboženský, církevní i společenský establishment za potlesku spřáteleného bulváru.

Ano, příběh Ježíšův je zdroj podivuhodně silné naděje, vpravdě Boží blízkosti a jako takový staví na nohy i zoufalé a beznadějně existence. Ale zároveň opakovaně vyvolává podezření, odpor, touhu a potřebu zastavit ho, denuncovat jako škodlivé a podvrtné poselství, a jako takový ho umlčet. Takhle na něj reagují majitelé pravdy a mocenských postů, propagátoři ideologií, z nichž jako šídlo

z pytle vykoukne touha ponižovat slabší, vylučovat lidi všelijak odlišné, nebo házet vinu na různé obětní beránky. Ale takhle na něj reagují i všelijací zastánci a propagátoři tradičních náboženských hodnot... Selháním křesťanských hlav pomazaných přitom je, že moc nesledujeme, zda na oné soudcovské stolici, před níž stojí Petr, nezasedáme už dávno sami.

A protože nás onen provokující Ježíšův příběh zároveň angažuje pro svou věc, pro kristovské nasměrování života, nemůžeme se chytrácky uchýlit na ono stanovisko nezúčastněného pozorovatele. Se situacemi, jež vyvolávají odpor, máme spíše počítat, a v takové situaci se pak nenechat rozhodit. Nepropadnout ani obavám, ani pocitu, že je nám Kristus nějak vzdálen, nebo pocitu, že neúspěch a odpor znamená, že máme zvolit účinnější strategii.

A tak Petr **tváří v tvář svým soudcům pokračuje**: Chcete po mně, abych byl zticha? Abychom přestali vydávat svědectví o příběhu, který obnovuje pošlapanou lidskost? Abychom zmlkli? Byli zticha, drželi ústa a krok? **POSUĎTE SAMI**, vyzývá své soudce, rozhodněte, vážení páni soudcové, jestli tohle po nás váš a náš Bůh chce! Petr se odvolává k autoritě společné jemu i jeho soudcům, k autoritě Boha Izraele. Tváří v tvář svým soudcům vyjadřuje přesvědčení, že Boží spravedlnost není slepá. Spravedlivá je pravda a láska Hospodinova, jak nás potkává v oné podivuhodně vysvobozující moci Ježíšova příběhu. Tohle máme podle vás popřít, zapřít?, ptá se. O tomhle máme mlčet?

To máme uposlechnout vaše rozkazy a výhrůžky a obrátit se zády k autoritě Boží? K té jediné, již má cenu a smysl bezvýhradně poslouchat?

Petrův postoj má **prorocký rozměr**: Vyznává, že žádná lidská autorita, ať už politická, mocensky zaštitěná, nebo náboženská nemůže poroučet lidskému svědomí. Zejména ne tehdy, když přitom zpochybňuje kroky lidskosti, solidarity s trpícími nebo pronásledovanými, odmítanými když chce zapovědět či omezit kroky, které bezbranné a bezmocné aspoň trochu postaví na nohy. Kdo se tady učí, co to je svoboda svědomí, učí se dobře. Mj. začne chápat, proč nestačí být nezaujatý pozorovatel.

A Petrův postoj je o to víc inspirující, že své vyznání nevyslovuje jako nějaký fanatik, sektář, přesvědčený slepě o své pravdě, ani jako populist, který zatají půlku nebo víc pravdy o problému. Vypravěč zdůrazní, že jeho soudce zarazila Petrova a Janova *parrésie*. Svoboda, a odvaha veřejně vyslovit, co svědomí volá. Z Petra dýchá osvobozující moc spásy Kristovy. Duch mesiášské velkorysosti, která přijímá právě ty, kdo byli různými autoritami označováni za nenapravitelné, padlé, za zbytečné... Duch mesiášské velkorysosti, která staví na nohy chromé a otevírá oči slepých. Která ale nikdy nebude poklonkovat mocným, aktuálním předsudkům, zákonictví, ani lidské samolibosti a sebezahleděnosti.

Tímto duchem svobody, svobody být věrný pravdě Kristově – svobody nepodlehnout nátlaku ať už seshora, nebo ze strany scestného okolí – tím ho vybavil jeho Pán, když ho znovu povolal do služby. A o tuhle *parrésii*, o tuhle svobodu a smělost, se chce podělit i s každým z nás. Amen.

Sk 4,1-22; Sal 26.11.23

Píseň 679,1+4

In: „Pro útlak ponižených, pro sténání ubožáků teď povstanu,“ praví Hospodin, „daruji spásu tomu, proti němuž svévolník soptí.“ Co vysloví Hospodin, jsou slova ryzí, stříbro přetavené do kadlubu v zemi, sedmkrát protřibené. Amen (Ž 12,6n)

Píseň EZ-S 418 (Sem pohled)

Modlitba

S bázní a úžasem stojíme před silou tvého milosrdenství, náš Bože. Svě slitování jsi ukázal na svém lidu. Zlomil jsi sílu pyšné smrtící moci, vysvobodil jsi ho a trpělivě vedl cestou k slíbené budoucnosti. V jeho středu jsi dal povstat svému Synu Ježíši. A když ho lidé odmítli a opustili, navzdor nepřátelství a ponižení jsi mu dal třetího dne povstat jako vítězi, nad zlobou i beznadějí. V jeho příběhu se dáš poznat, navzdor našemu pohanství s nímž tě hledáme všude jinde. Tak nás nalézáš v naší bezmoci i pádech, tak osvobozuješ z pout otroctví a beznaděje. Dary tvé spásy nás vedou na cestu následování a věrného svědectví. Víš klikrát o ní pochybujeme, ztrácíme se z ní. Raději plujeme s davem, než bychom hledali úzkou cestu věrnosti Kristu. Přesto jsme zváni být osloveni, povzbuzeni, obdarováni, nasměrováni. Děkujeme za toto pozvání, a prosíme, ať nezní nadarmo. Amen.

1. čtení Lk 12,4-12

Píseň 577 NEZ

kázání Sk 4,1-13.18-22

Píseň EZ-S 469,1-5+11 *Kdož by chtěl erbován býti*

Ohlášení

Přímluvy

Ať zní evangelium o spáse, a příběh tvého Syna staví na nohy ty, kdo uvízli ve své bezmoci – ty, kdo se hanbí za své viny – ty, na něž dolehlo bezpráví a arogance sebejistých majitelů pravdy. *Kyrie eleison!*

Často bloudíme, nevíme, kudy kam ani jako tví svědkové. Ať příběh spásy otevírá oči pro potřebné lidi i angažmá kolem nás ať dává moudrost i odvahu. Ať buduje společenství, i když jako tví svědkové máme různé postoje a zkušenosti. *Kyrie eleison!*

Prosíme za ty, jimž je svěřen výkon spravedlnosti, za soudce a žalobce, za jejich moudrost a nezávislost v naší zemi i zemích střední Evropy. Ať církve a křesťané rozpoznají, kdo a co skutečně ohrožuje spravedlnost pro každého, a umí se postavit za bezbranné, jimž chce někdo upřít jejich práva. *Kyrie eleison!*

Chraň nás před pohodlností a nabubřelostí. Dávej církvi slovo pravdivé a osvobodivé. Dej moudrost rozpoznat, s čím a kým jít do konfliktu a kdy hledat cestu pokoje či obyčejného kompromisu. Blízkost tvého Království ať inspiruje jít cestou věrnosti tobě, nikoli se přizpůsobovat tomu, kdo zrovna vítězí. *Kyrie eleison!*

Otče náš

Poslání 1Tm 6,11b-14

Požehnání

Pokoj svůj vám zanechávám, pokoj svůj vám dávám, ne jako dává svět, já vám dávám. Ať se vaše srdce nechvěje a neděsí! (J 14,27)

Píseň 420 Bojujte